

задужења у странци и активисти за које само име каже да су активни јер имају веће обавезе и испуњавају посебне задатке. Активисти обављају страначке послове који се не поверавају обичном чланству и то могу бити активности на скупљању чланарине, разношењу странаčkih порука, продаји странаčke штампе, држања говора на састанцима и сл. Активисти се такође ангажују као спона између руководства и чланства и њихова улога је ту да приближе ставове руководства чланству, да посредују у њиховом тумачењу и објашњавању како би их чланство прихватало добровољно као ствар свог убеђења, а не као нешто што им се намеће мимо њихове воље. Поред чланства, у свакој странци постоји и њено руководство – руководећи кадар који оличава странку и има највећу моћ и овлашћења у њој. Руководство странке чини њену елиту, један изражен слој партијских људи који су на челне функције у странци дошли избором од стране чланова. Ови највиши странаčki органи су и вођство странке у политичком смислу мада може да се догоди да формално изабрани руководећи органи странке нису и њено стварно вођство уколико то вођство фактички пређе у руке других лица. Ова руководећа структура странке се по правилу састоји из више органа који су хијерархијски повезани и граде једну пирамиду састављену од најнижих (локалних) органа на њеном дну па до највишег органа који стоји на врху те пирамиде. Политичке странке се обично декларишу као демократски устројене, у том смислу да су у њима и чланство и руководство равноправни и да сви заједно изграђују странку, њену политику и да сnose подједнаку одговорност за њен рад и спровођење њеног програма и политичке стратегије. Иако је формално тако, у стварности су странке сузиле свој унутрашњи живот и свеле га на сам партијски врх, једну мањину – партијску елиту која је најодговорнија и најпозванија да утврђује партијску политику и стратегију.

Ова тенденција прати развој свих модерних, и демократских и недемократских, странака и огледа се у централизацији странаčkog живота, бирократизму и успостављању строге хијерархије у односима партијског врха и чланства. Својевремено су марксисти доста критиковали такво стање у странци доказујући да је њена бирократизација озбиљан знак њеног унутрашњег кварења и одвајања од демократских интереса њеног чланства. Иако је ова критика бирократизма у странци и основана и пожељна, ипак је нереално одбацити чиновништво свуда па и у странци и њеном професионалном апарату управљања. У ствари, бирократизацију